

neautorizirani prijevod

DIREKTIVA EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

O unapređenju kogeneracije na temelju potrošnje korisne topline na unutrašnjem tržištu energije

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE

Uzimajući u obzir Ugovor kojim je utemeljena Europska zajednica, a osobito njegov članak 175,

Uzimajući u obzir prijedlog Komisije¹

Uzimajući u obzir mišljenje Ekonomskog i socijalnog odbora²

Uzimajući u obzir mišljenje Odbor regija³

Djelujući u skladu s procedurom definiranom u članku 251 Ugovora⁴

Budući da

- (1) potencijal za upotrebu kogeneracije kao mjere štednje energije u Zajednici zasad ostaje nedovoljno iskorišten. Unaprjeđenje kogeneracije visokog učinka na bazi potrošnje korisne topline je prioritet Zajednice s obzirom na potencijalne koristi od kogeneracije u pogledu štednje primarne energije, izbjegavanja gubitaka na mreži i smanjenja emisije, osobito stakleničkih plinova. Pored toga, učinkovito korištenje energije proizvedene kogeneracijom može pozitivno utjecati na sigurnost opskrbe energijom i konkurenциju unutar Europske unije i njenih država članica. Stoga je potrebno poduzeti mjere radi boljeg iskoristavanja potencijala na unutrašnjem tržištu energije.
- (2) Direktiva 2003/54/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća od 6. lipnja 2003.⁵ postavlja opća pravila za proizvodnju, prijenos, distribuciju i opskrbu električnom energijom na unutrašnjem tržište električne energije. U tom kontekstu razvoj kogeneracije doprinosi većoj konkurenciji, i kada su u pitanju novi sudionici na tržištu.
- (3) U Zelenoj knjizi pod naslovom "Ka europskoj strategiji za sigurnost opskrbe energijom" naglašava se da je Europska unija izrazito ovisna o vanjskim izvorima opskrbe koji sada pokrivaju 50% potreba a predviđa se da će do 2030 godine, nastave li se postojeći trendovi, razina ovisnosti porasti na 70%. Međutim, sigurnost opskrbe ne može se ograničiti samo ne pitanje smanjenja uvozne zavisnosti. Sigurnost opskrbe traži široki raspon inicijativa usmjerenih ka, između ostalog, diversifikaciji izvora i tehnologija i poboljšavanju međunarodnih odnosa. Zelena knjiga, što više, naglašava da je sigurnost opskrbe ključna za budući održivi razvoj. Zelena knjiga zaključuje da je usvajanje novih mjera za smanjenje potrošnje energije ključno kako za reduciranje uvozne ovisnosti tako i za ograničenje emisije stakleničkih plinova. U Rezoluciji o Zelenoj knjizi⁶ od 15. studenog 2001, Europski Parlament poziva na inicijative koje će ohrabriti zaokret ka učinkovitim pogonima za proizvodnju energije, uključujući kombiniranu proizvodnju toplinske i električne energije.

¹ OJ C 291 E, 26.11.2002. str. 182

² OJ C 95, 23.4.2003, str.12

³ OJ C244, 10.10.2003, str. 1

⁴ Mišljenje Europskog Parlamenta od 13. svibnja 2003 (još neobjavljen u Službenom listu) Opće stajalište Vijeća od 8.rujna 2003 (još neobjavljeno u Službenom listu) i Stajalište Europskog Parlamenta od 18. prosinca 2003 (još neobjavljeno u Službenom listu).

⁵ OJ L 176, 15.7.2003, str. 37

⁶ OJ C 140 E, 13.6.2002, str. 543

- (4) Izjava Komisije "Održiva Europa za bolji svijet – Strategija Europske unije za održivi razvoj" predstavljena na Europskom Vijeću u Gothenburgu 15. i 16. lipnja 2001. označava klimatske promjene jednom od najvećih zapreka održivom razvoju i naglašava potrebu za rastućim korištenjem čiste energije i jasnim djelovanjem usmjerenim ka smanjenju potrošnje energije.
- (5) Povećano pravilno korištenje kogeneracije usmjерeno ka uštedama primarne energije predstavlja važan dio paketa mjera potrebnih radi poštivanja odredbi Kyoto Protokola Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime, kao i paketa politika usmjerenih ka ispunjavanju budućih obaveza. Komisija je u svom Priopćenju o provedbi prve faze Europskog programa o klimatskim promjenama označila unapređenje kogeneracije ako jednu od mjera potrebnih radi smanjenja emisije stakleničkih plinova iz energetskog sektora i najavila svoju namjeru da podnese prijedlog Direktive o unapređenju kogeneracije u 2002 godini.
- (6) U svojoj Rezoluciji od 25. rujna 2002. o Priopćenju Komisije o provedbi prve faze Europskog programa o klimatskim promjenama⁷, Europski Parlament pozdravlja ideju o podnošenju prijedloga o jačanju mjera Zajednice na unapređenju upotrebe kombinirane proizvodnje toplinske i električne energije i pozivna na hitno usvajanje Direktive o kombiniranoj proizvodnji toplinske i električne energije.
- (7) Važnost kogeneracije prepoznata je i u Rezoluciji Vijeća od 18. prosinca 1997.⁸ i u Rezoluciji Europskog Parlamenta od 15. svibnja 1999. o Strategiji Zajednice na unapređenju kombinirane proizvodnje toplinske i električne energije.
- (8) Vijeće je u svojim Zaključcima od 30. svibnja 2000. i 5. prosinca 2000. podržalo Komisijin Plan aktivnosti za energetsku učinkovitost i označilo unapređenje kogeneracije jednim od kratkoročnih prioritetnih područja. Europski Parlament u svojoj Rezoluciji od 14. ožujka 2001. o Planu aktivnosti za energetsku učinkovitost⁹ pozvao je Komisiju da podnese prijedloge kojima se utvrđuju pravila za unapređenje kogeneracije, tamo gdje je to svrhovito za zaštitu okoliša.
- (9) Direktiva Vijeća 96/61/EZ od 24. rujna 1996. o zajedničkom sprječavanju i kontroli onečišćenja¹⁰, Direktiva 2001/80/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća od 3. listopada 2001. o ograničenju onečišćenja zraka određenim štetnim tvarima iz velikih postrojenja s izgaranjem¹¹ i Direktiva 2000/76/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća od 4. prosinca 2000. o paljenju otpada¹², sve citiraju potrebu za evaluacijom potencijala kogeneracije u novim postrojenjima.
- (10) Direktiva 2002/91/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2002. o energetskoj učinkovitosti u zgradarstvu¹³ zahtjeva od država članica da se pobrinu da se kod novih zgrada korisne površine iznad 1000 m² prije početka izgradnje razmotre i uzme u obzir tehnička, ekološka i ekonomski izvedivost alternativnih sustava kao što je kogeneracija toplinske i električne energije.
- (11) Kogeneracija visokog učinka u ovoj se Direktivi definira na temelju uštede energije koje se postiže kombiniranom umjesto odvojenom proizvodnjom toplinske i električne energije. Energetske uštede za postojeća postrojenja od preko 5% i za nova postrojenja od preko 10% daju osnove za naziv 'kogeneracija visokog učinka'. U cilju maksimiranja energetskih ušteda i izbjegavanja gubitka energetskih ušteda, najveća se pažnja mora posvetiti uvjetima u kojima funkcioniraju kogeneracijska postrojenja.

⁷ OJ C 273 E, 14.11.2003, str. 172

⁸ OJ C 4, 8.1.1998, str. 308

⁹ OJ C 343, 5.12.2002, str. 190

¹⁰ OJ C 257, 10.10.1996, str. 26

¹¹ OJ L 309, 27.11.2001, str. 1

¹² OJ L 332, 28.11.2000, str. 91

¹³ OJ L 1, 4.1.2003, str. 65

- (12) U kontekstu evaluacije ušteda primarne energije, važno je uzeti u obzir situaciju kod onih država članica koje veći dio potrošnje električne energije pokrivaju uvozom.
- (13) Radi transparentnosti važno je usvojiti uskladenu osnovnu definiciju kogeneracije. Tamo gdje su kogeneracijska postrojenja opremljena za odvojenu proizvodnju toplinske ili električne energije, takva proizvodnja ne bi trebala biti specificirana kao kogeneracija kod izdavanja jamstva i u statističke svrhe.
- (14) Kako bi se osiguralo da se potpora kogeneraciji u smislu ove Direktive temelji na potrošnji korisne topline i uštedama primarne energije, potrebno je ustanoviti kriterije za utvrđivanje i ocjenu energetske učinkovitosti kogeneracijske proizvodnje kako proizlazi iz osnovne definicije.
- (15) Opći cilj ove Direktive trebao bi biti ustanavljanje uskladene metode izračunavanja električne energije iz kogeneracije i potrebnih naputaka za njenu primjenu, uzimajući u obzir metodologije kao što su one koje upravo razvijaju europske organizacije za standardizaciju. Ova metoda trebala bi biti prilagodljiva kako bi uvažila tehnički napredak. Primjena ovih obračuna iz Aneksa II i III na mikro kogeneracijske jedinice mogla bi, u skladu s načelom proporcionalnosti, biti bazirana na vrijednostima koje proizlaze iz tipskog pokusnog postupka kojeg potvrđuje nadležno nezavisno tijelo.
- (16) Definicije kogeneracije i kogeneracije visokog učinka koje se koriste u ovoj Direktivi ne prejudiciraju upotrebu drugačijih definicija u nacionalnim zakonima, u svrhe koje se ne odnose na one definirane u ovoj Direktivi. Primjereno je posuditi odgovarajuće definicije iz Direktive 2003/54/EZ i Direktive 2001/77/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća od 27. rujna 2001. o unapređenju proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora na unutrašnjem tržištu električne energije¹⁴.
- (17) Kod mjerjenja proizvodnje korisne topline na točki proizvodnje u kogeneracijskom postrojenju naglašava se potreba da se osigura da se prednosti korisne topline iz kogeneracije ne ponište visokim toplinskim gubicima iz distribucijske mreže.
- (18) Omjer toplinske i električne energije je tehnička karakteristika koja se mora definirati da bi se izračunala količine električne energije iz kogeneracije.
- (19) U smislu ove Direktive, definicija "kogeneracijske jedinice" može obuhvatiti opremu za proizvodnju samo toplinske ili proizvodnju samo električne energije kao što su jedinice s pomoćnim gorivom ili naknadnim izgaranjem. Proizvodnja iz takvih jedinica ne smatra se kogeneracijom kod izdavanja jamstva ili u statističke svrhe.
- (20) Definicija malih kogeneracija uključuje, između ostalog, mikro kogeneraciju i distribuirane kogeneracijske jedinice kao što su jedinice za opskrbu izoliranih područja ili za ograničenu rezidencijalnu, komercijalnu ili industrijsku potrošnju.
- (21) U cilju povećanja transparentnosti kako bi se omogućilo potrošačima da izaberu između električne energije iz kogeneracije i električne energije iz drugačijih postupaka, potrebno je osigurati da se, na temelju uskladenih referentnih vrijednosti učinkovitosti, porijeklo kogeneracije visokog učinka može jamčiti. Programi za jamstva o porijeklu sami po sebi ne podrazumijevaju pravo na povlastice iz nacionalnih programa potpore.
- (22) Važno je postići da svi oblici električne energije proizvedeni iz kogeneracije visokog učinka obuhvate jamstvima o porijeklu. Važno je razlikovati jamstva o porijeklu od razmjenjivih certifikata.
- (23) U cilju većeg tržišnog prodora kogeneracije na srednji rok, od država članica se može zahtijevati da usvoje i objave izvještaje s analizom nacionalnih potencijala za kogeneraciju visokog učinka te da u izvještaj uključe i posebnu analizu barijera kogeneraciji kao i sve mjere poduzete na osiguranju pouzdanosti sustava jamstva.

¹⁴ OJ L 83, 27.10.2001, str. 33

- (24) Javna podrška treba biti u skladu s odredbama naputaka Zajednice o državnoj potpori zaštiti okoliš¹⁵, uključujući i izbjegavanje kumulacije potpora. Ovi naputci sada omogućavaju određeni vid javne podrške ako se može pokazati da su mjere zaštite okoliša efikasne zbog izrazito visokog učinka konverzije, zbog toga što će mjere omogućiti smanjenje potrošnje energije ili će proizvodni procesi biti manje štetni za okoliš. Takva će potpora u nekim slučajevima biti potrebna da bi se bolje iskoristio potencijal kogeneracije, a naročito treba uzeti u obzir potrebu internalizacije eksternih troškova.
- (25) Program javne potpore unapređenju kogeneracije treba usmjeriti uglavnom na potporu kogeneraciji na temelju ekonomski opravdane potrošnje topline i energije za hlađenje.
- (26) Države članice primjenjuju različite mehanizme potpore kogeneraciji na nacionalnoj razini, u koje spadaju potpora investicijama, porezne olakšice ili umanjenja poreza, zeleni certifikati i direktna cjenovna potpora. Važno sredstvo za postizanje ciljeva ove Direktive je garantiranje odgovarajućeg funkcioniranja ovih mehanizama dok se ne operacionalizira usklađeni okvir Zajednice u cilju održavanja povjerenja ulagača. Komisija će pratiti stanje i izvještavati o iskustvima stečenim u primjeni nacionalnih programa potpore.
- (27) Za prijenos i distribuciju električne energije iz kogeneracije visokog učinka primjenjuju se odredbe članka 7(1), (2) i 5. Direktive 2001/77/EZ kao i odgovarajuće odredbe Direktive 2003/54/EZ. Ako je kogeneracijski proizvođač istovremeno povlašteni kupac po nacionalnim propisima u smislu članka 21(1) Direktive 2003/54/EZ, tarife za otkup dodatne električne energije koja je povremeno potrebna kogeneracijskom proizvođaču trebaju se utvrditi na temelju objektivnih, transparentnih i nediskriminirajućih kriterija. Naročito za male i mikro kogeneracijske jedinice pristup električne energije iz kogeneracija visokog učinka mrežnom sustavu, može biti omogućen uz obavijest Komisiji.
- (28) Općenito, kogeneracijske jedinice do 400 kW koje spadaju pod definicije iz Direktive Vijeća 92/42/EEZ od 21. svibnja 1992. o zahtjevima učinkovitosti za nove kotlove za toplu vodu na tekuća ili plinovita goriva¹⁶ vjerojatno neće udovoljiti tim minimalnim zahtjevima učinkovitosti i zato trebaju biti izostavljeni iz te Direktive.
- (29) Treba uzeti u obzir specifičnu strukturu sektora kogeneracije, koja obuhvaća mnoge male i srednje proizvođače, naročito pri razmatranju administrativnih postupaka za dobivanje dozvole za izgradnju kogeneracijskih kapaciteta.
- (30) U smislu ciljeva ove Direktive za stvaranje okvira za promicanje kogeneracije, važno je naglasiti potrebu za stabilnim ekonomskim i administrativnim okruženjem za ulaganje u nova kogeneracijska postrojenja. Države članice se pozivaju da rade na ovom zahtjevu kroz stvaranje programa potpore za periode od najmanje četiri godine i tako što će izbjegavati česte promjene administrativnih postupaka, itd. Države članice se također pozivaju da vode računa da programi javne potpore poštuju načelo postupnog ukidanja (*phase-out*).
- (31) Ukupna učinkovitost i održivost kogeneracije ovisi o mnogim faktorima kao što su, tehnologija, vrste goriva, krivulja opterećenja, veličina, kao i karakteristike topline. U praktične svrhe i zbog činjenice da potrošnja toplinske energije za različite namjene traži različite temperaturne razine topline i da te razlike utječu na učinke kogeneracije, kogeneracija bi se mogla podijeliti u kategorije kao što su 'industrijska kogeneracija', 'toplinska kogeneracija' i poljoprivredna kogeneracija'.
- (32) U skladu s načelom supsidijarnosti i proporcionalnosti utvrđenim u članku 5 Ugovora, opća načela koja čine okvir za unapređenje kogeneracije na unutrašnjem tržištu energije trebaju biti utvrđena na razini Zajednice, ali razrada provedbe treba biti ostavljena državama članicama, što će ovima omogućiti da odaberu režim, koji najbolje odgovara njihovim pojedinačnim situacijama. Ova Direktiva

¹⁵ OJ L 37, 3.2.2002, str. 3

¹⁶ OJ L 167, .6.199, str. 17, Direktiva izmjenjena i dopunjena Direktivom 93/68/EEZ (OJ L 220, 30.8.1993, str. 1).

se ograničava na minimum koji je potreban za postizanje onih ciljeva i ne proteže se izvan onoga što je potrebno za ostvarenje ovog cilja.

(33) Mjere potrebne za provedbu ove Direktive trebaju se donijeti u skladu s Odlukom Vijeća 1999/468/EZ od 28. lipnja koja utvrđuje postupke za vršenje provedbenih ovlasti koje su prenijete na Komisiju¹⁷.

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

Članak 1

Cilj

Cilj je ove Direktive povećati energetsku učinkovitost i povećati sigurnost opskrbe stvaranjem okvira za unapređivanje i razvoj kogeneracije visokog učinka na temelju potrošnje korisne topline i štednje primarne energije na unutrašnjem tržištu, uzimajući u obzir specifične nacionalne okolnosti naročito klimatske i ekonomske uvjete.

Članak 2

Opseg

Ova Direktiva se odnosi na kogeneracije definirane u članku 3 i kogeneracijske tehnologije iz Aneksa I.

Članak 3

Definicije

U smislu ove Direktive, termini imaju značenje kako slijedi:

- (a) "kogeneracija" je proizvodnja u istovremenom procesu toplinske energije i električne i/ili mehaničke energije;
- (b) "korisna toplina" je toplinska energija proizvedena u procesu kogeneracije radi zadovoljavanja ekonomski opravdane potrošnje energije za grijanje ili energije za hlađenja;
- (c) "ekonomski opravdana potrošnja" je potrošnja koja ne prelazi potrebe za grijanjem ili hlađenjem koje bi se inače u tržišnim uvjetima mogle zadovoljiti postupcima proizvodnje energije različitim od kogeneracije.
- (d) "električna energija iz kogeneracije" je električna energija proizvedena u postupku povezanim s proizvodnjom korisne toplinske energije i izračunata u skladu s metodologijom danom u Aneksu II;
- (e) "rezervna električna energija" je električna energija koju se mora isporučiti putem električne mreže u slučaju poremećaja u funkcioniranju kogeneracijskog procesa, uključujući i razdoblja održavanja i popravaka;
- (f) "balansna energija iz mreže" je električna energija koja se isporučuje putem električne mreže u situacijama kada je potrošnja električne energije veća od proizvodnje električne energije u kogeneracijskom postupku;
- (g) "ukupna učinkovitost" je godišnja proizvodnja električne i mehaničke energije i proizvodnja korisne topline podijeljena s potrošnjom goriva upotrijebljenog za toplinsku energiju proizvedenu u procesu kogeneracije i za proizvedenu bruto električnu i mehaničku energiju;

¹⁷ OJ L 184, 17.7.1999, str. 9

- (h) "učinkovitost" je učinkovitost izračunata na osnovu neto kalorijske vrijednosti goriva (poznata i kao 'niža kalorijska vrijednost');
- (i) "kogeneracije visokog učinka" je kogeneracija koja udovoljava kriterijima utvrđenim u Aneksu III;
- (j) "referentna vrijednost učinkovitosti za odvojenu proizvodnju" je učinkovitost alternativnih odvojenih proizvodnji toplinske i električne energije koje treba zamijeniti kogeneracijskim postupkom;
- (k) "omjer toplinske i električne energije" je odnos električne energije prema korisnoj toplinskoj energiji u punom kogeneracijskom pogonu uz korištenje operativnih podataka određene jedinice;
- (l) "kogeneracijska jedinica" je jedinica koja može raditi u kogeneracijskom pogonu;
- (m) "mikro kogeneracijska jedinica" je jedinica maksimalne snage manje od 50 kW;
- (n) "mala kogeneracija" je kogeneracija jedinica instalirane snage do 50 MW ;
- (o) "kogeneracijska proizvodnja" je zbroj električne i mehaničke energije i toplinske energije iz kogeneracije;

Pored ovih, važe definicije iz Direktive 2003/54/EZ i Direktive 2001/77/EZ.

Članak 4

Kriteriji učinkovitosti kogeneracije

1. U cilju definiranja učinkovitosti kogeneracije u skladu s Aneksom III, Komisija će, u skladu s postupkom iz članka 14(2), najkasnije do 21. veljače 2006, utvrditi uskladene referentne vrijednosti učinkovitosti za odvojenu proizvodnju električne energije i toplinske energije. Ove uskladene referentne vrijednosti učinkovitosti sastoje se od matričnih vrijednosti diferenciranih po relevantnim faktorima, koji uključuju godine izgradnje i vrstu goriva, i moraju se zasnovati na dokumentiranoj analizi uzimajući u obzir, između ostalog, podatke iz pogonske upotrebe pod realnim uvjetima, prekograničnu razmjenu električne energije, kombinaciju goriva i klimatske uvjete kao i korištene kogeneracijske tehnologije u skladu s načelima iz Aneksa III.
2. Komisija će, u skladu s postupkom iz članka 14(2) revidirati uskladene referentne vrijednosti učinkovitosti za odvojenu proizvodnju električne i toplinske energije iz stavka 1, prvi put najkasnije do 21. veljače 2011, a nakon toga svake četiri godine, kako bi se uzeo u obzir tehnološki napredak i promjene u distribuciji energetskih izvora.
3. Države članice koje provode ovu Direktivu prije nego što Komisija ustanovi uskladene referentne vrijednosti učinkovitosti za odvojenu proizvodnju električne i toplinske energije iz stavka 1, trebaju, do datuma iz stavka 1, usvojiti svoje nacionalne uskladene referentne vrijednosti učinkovitosti za odvojenu proizvodnju električne i toplinske energije koji će se koristiti za izračunavanje uštede primarne energije iz kogeneracije u skladu s metodologijom iz Aneksa III.

Članak 5

Jamstva o porijeklu električne energije iz kogeneracije

1. Na temelju uskladienih referentnih vrijednosti učinkovitosti iz članka 4(1), Države članice će najkasnije šest mjeseci od usvajanja ovih vrijednosti, stvoriti uvjete koji će omogućiti garantiranje porijekla električne energije proizvedene iz kogeneracije visokog učinka na osnovu objektivnih, transparentnih i nediskriminirajućih kriterija koje formulira svaka država članica. One će osigurati da ovo jamstvo o

porijeklu električne energije omogući proizvođačima da pokažu da je prodana električna energija proizvedena u postupku kogeneracije visokog učinka, te da se izdaje u tu svrhu na zahtjev proizvođača.

2. Države članice mogu odrediti jedno ili više nadležnih tijela, koja nisu povezana s djelatnostima proizvodnje i distribucije, koje će nadgledati izdavanje jamstva o porijeklu iz stavka 1.
3. Države članice ili nadležna tijela će donijeti odgovarajuće mehanizme koji će omogućiti da jamstva o porijeklu budu točna i pouzdana te će u izvještaju iz članka 10(1) navesti mјere za osiguranje pouzdanosti sustava jamstva.
4. Programi za jamstva o porijeklu sami po sebi ne podrazumijevaju prava na povlastice iz nacionalnih mehanizama potpore.
5. Jamstvo o porijeklu :
 - navodi nižu kalorijsku vrijednost goriva iz kojeg je električna energija proizvedena, namjenu toplinske energije proizvedenu zajedno s električnom energijom i konačno, datume i mjesta proizvodnje;
 - navodi količinu električne energije iz kogeneracije visokog učinka u skladu s Aneksom II na koje se jamstvo odnosi;
 - navodi uštete primarne energije izračunate u skladu s Aneksom III na temelju usklađenih referentnih vrijednosti učinkovitosti koje utvrđuje Komisija, kako je propisano u članku 4(1);

Države članice mogu uključiti dodatne podatke o jamstvu o porijeklu.

6. Takvo jamstvo o porijeklu, koje se izdaje prema stavku 1, uzajamno priznaju države članice, isključivo kao dokaz elemenata iz stavka 3. Svako odbijanje da se certifikat o porijeklu prizna kao takav dokaz, naročito iz razloga vezanih za sprječavanje prevare, mora se temeljiti na objektivnim, transparentnim i nediskriminirajućim kriterijima. U slučaju odbijanja priznanja certifikata o porijeklu, Komisija može prinuditi subjekta koji odbija priznati certifikat da certifikat prizna, naročito s obzirom na objektivne, transparentne i nediskriminirajuće kriterije na kojima se priznavanje temelji.

Članak 6

Nacionalni potencijali za kogeneraciju visokog učinka

1. Države članice moraju provesti analizu nacionalnih potencijala za kogeneraciju visokog učinka, uključujući i mikro kogeneraciju visokog učinka.
2. Analiza se:
 - temelji na dokumentiranim znanstvenim podacima i vodi kriterijima iz Aneksa IV,
 - identificira sve potencijale za potrošnju korisne topline i energije za hlađenje, koji su pogodni za primjenu kogeneracije visokog učinka, kao i dostupnost goriva i drugih energetskih resursa koji se koriste u kogeneracijskom postupku,
 - Obuhvaća posebnu analizu prepreka, koje mogu ometati realizaciju nacionalnih potencijala za kogeneraciju visokog učinka. Ova analiza naročito razmatra prepreke koje se odnose na cijene i troškove pristupa gorivima, prepreke u vezi s pitanjima mrežnog sustava, prepreke u vezi s administrativnim procedurama i prepreke u vezi s izostalom internalizacijom eksternih troškova u cijenama energije.

3. Države članice evaluiraju napredak u povećanju udjela kogeneracije visokog učinka prvi put najkasnije do 21. veljače 2007. a nakon toga svake četiri godine, a na zahtjev Komisije najmanje šest mjeseci prije isteka datuma.

Članak 7

Programi potpore

1. Države članice osiguravaju potporu za kogeneracijsku proizvodnju – tekuću i buduću – koja se temelji na potrošnji korisne toplinske energije i štednji primarne energije u svjetlu realnih mogućnosti za smanjenje potrošnje energije primjenom drugih ekonomski izvedivih ili ekološki korisnih mjera kao ostalih mjera energetske učinkovitosti.
2. Bez utjecaja na članke 87. i 88. Ugovora, Komisija evaluira primjenu mehanizama potpore koje koriste države članice prema kojima kogeneracijski proizvođač prima, na temelju propisa koje donose tijela javne vlasti, direktnu ili indirektnu potporu, a koja može dovesti do trgovinskih ograničenja.

Komisija je obavezna razmotriti doprinose li ovi mehanizmi ostvarenju ciljeva utvrđenih u člancima 6. i 174(l) Ugovora.

3. Komisija predstavlja u izvještaju iz članka 11. dokumentiranu analizu stečenog iskustva i analizu primjene i paralelnog postojanja različitih mehanizama potpore iz stavka 2 ovog članka. Izvještaj ocjenjuje uspjeh, uključujući i ekonomsku isplativost, sustava potpore unapređenju korištenja kogeneracije visokog učinka u skladu s nacionalnim potencijalima iz članka 6. Izvještaj također mora dati pregled u kojoj mjeri programi potpore doprinose stvaranju stabilnih uvjeta za ulaganje u kogeneraciju.

Članak 8

Pitanja mrežnog sustava električne energije i tarifa

1. U cilju osiguranja prijenosa i distribucije električne energije proizvedene u kogeneracijskom postupku primjenjuju se odredbe članka 7(1), (2) i (5) Direktive 2001/77/EZ kao i odgovarajuće odredbe Direktive 2003/54/EZ.
2. Ako je kogeneracijski proizvođač istovremeno povlašteni kupac po nacionalnim propisima u smislu članka 21(1) Direktive 2003/54/EZ, države članice trebaju poduzeti potrebne mjere da bi tarife za otkup električne energije za proizvodnju rezervne i balansne energije, bile utvrđene prema objavljenim tarifama i uvjetima poslovanja.
3. Uz obavijest Komisiji, države članice mogu naročito omogućiti pristup mrežnom sustavu za električnu energiju iz kogeneracije visokog učinka iz malih i mikro kogeneracijskih jedinica.

Članak 9

Administrativni postupci

1. Države članice ili nadležna tijela koje države članice imenuju evaluiraju postojeće zakonske okvire i propise koji se odnose na postupke odobrenja ili druge postupke iz članka 6. Direktive 2003/54/EZ, koji se odnose na kogeneracijske jedinice visokog učinka, s ciljem :
 - (a) poticanja projektiranja kogeneracijskih jedinica koji odgovaraju ekonomski opravdanoj potražnji za toplinskom energijom i izbjegavanju veće proizvodnje toplinske energije od potrebne.
 - (b) smanjenja regulacijskih i neregulacijskih barijera povećanju kogeneracijske proizvodnje;
 - (c) prilagodbe i ubrzavanju postupaka na odgovarajućim administrativnim razinama; i

- (d) osiguranja objektivnih, transparentnih i nediskriminirajućih pravila, te punom uvažavanju posebnih karakteristika različitih tehnologija kogeneracije.
2. Države članice obavezne su – tamo gdje je to primjерено u kontekstu nacionalnog zakonodavstva – dati indikacije o dostignutom stupnju, naročito,:
(a) koordinacije između različitih administrativnih tijela kada se radi o rokovima, zaprimanju i obradi zahtjeva za odobrenje;
(b) formuliranja mogućih naputaka za djelatnosti iz stavka 1, i izvedivosti ubrzanog postupka planiranja za kogeneracijske proizvodnje; i
(c) određivanja tijela koje će djelovati kao posrednik u sporovima između tijela nadležnih za izdavanje odobrenja i podnositelja zahtjeva za odobrenje.

Članak 10

Izvještaji država članica

1. Države članice će, najkasnije do 21. veljače 2006. objaviti izvještaj s rezultatima analize i evaluacije koje se obavljaju prema članku 5(3), 6(19), 9(19) i 9(2).
2. Države članice obavezne su najkasnije do 21. veljače 2007. objaviti izvještaj s rezultatima evaluacije iz članka 6(3). Nakon toga izvještaj se objavljuje svake četiri godine a na zahtjev Komisije najmanje šest mjeseci prije isteka roka.
3. Države članice podnose Komisiji statistički izvještaj o nacionalnoj proizvodnji električne i toplinske energije iz kogeneracije, najkasnije do kraja prosinca 2004. s podacima za 2003. godinu a nakon toga izvještaj će se podnosi jednom godišnje, u skladu s metodologijom iz Aneksa II. Također podnose godišnji statistički izvještaj o kogeneracijskim kapacitetima i gorivima koji se koriste za kogeneraciju. Države članice također mogu podnosići statistički izvještaj o uštedi primarne energije koja se postiže primjenom kogeneracije, u skladu s metodologijom iz Aneksa III.

Članak 11

Izvještaji Komisije

1. Na temelju izvještaja koji se podnose na temelju članka 10. Komisija vrši pregled primjene ove Direktive i podnosi Europskom Parlamentu i Vijeću izvještaj o napretku u provedbi ove Direktive najkasnije do 21. veljače 2008. a nakon toga svake četiri godine.

Izvještaj naročito:

- (a) razmatra napredak u realizaciji nacionalnih potencijala za kogeneraciju visokog učinka iz članka 6.
- (b) ocjenjuje u kojoj su mjeri pravila i postupci koji određuju okvirne uvjete za kogeneraciju na unutrašnjem tržištu energije postavljeni na temelju objektivnih, transparentnih i nediskriminirajućih kriterija, s dužnim uvažavanjem prednosti kogeneracije.
- (c) ispitati stečena iskustva u primjeni i paralelnim postojanjem različitih mehanizama potpore kogeneraciji.
- (d) razmotriti referentne vrijednosti učinkovitost za odvojenu proizvodnju na bazi postojećih tehnologija.

Ako je potrebno, Komisija uz izvještaj podnosi i prijedloge Europskom Parlamentu i Vijeću.

2. Pri evaluaciji napretka iz stavka 1(a), Komisija razmatra u kojoj mjeri su nacionalni potencijali za kogeneraciju visokog učinka iz članka 6, bili ili će biti realizirani uvažavajući mjere država članica, uvjete, uključivo klimatske uvjete i utjecaje na unutrašnje tržište energije i implikacije na druge inicijative kao što je Direktiva 2003/54/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća od 13. listopada 2003. koja utvrđuje program trgovine kvotama emisija stakleničkih plinova unutar Zajednice i donosi izmjene i dopune Direktive Vijeća 96/61/EZ¹⁸.

Ako je potrebno Komisija podnosi daljnje prijedloge Europskom Parlamentu i Vijeću, posebno s ciljem donošenja plana djelovanja na razvoju kogeneracije visokog učinka u Zajednici.

3. Pri evaluaciji opsegom dalnjeg usklađivanja metode izračunavanja iz članka 4(1), Komisija razmatra utjecaj paralelnog postojanja obračuna iz članka 12, Aneksu II i Aneksu III, na unutrašnjem tržištu uzimajući u obzir iskustva stečena u primjeni nacionalnih mehanizama potpore.

Ako je potrebno Komisija podnosi daljnje prijedloge Europskom Parlamentu i Vijeću, posebno s ciljem daljnog usklađivanja metoda izračuna.

Članka 12

Alternativni obračuni

1. Do kraja 2010. godine i uz prethodno odobrenje Komisije, države članice mogu koristiti drugačije metode od one date u Aneksu II(b) za izuzimanje iz izvještajnih podataka moguće proizvodnje električne energije iz ne-kogeneracijskih izvora. Međutim, u smislu članka 5(1) i članka 10(3), količina električne energije iz kogeneracije određuje se prema Aneksu II.
2. Države članice mogu izračunavati uštedu primarne energije iz proizvodnje toplinske energije i električne i mehaničke energije prema Aneksu III(b), ne koristeći Aneks II kako bi se razdvojili one količine toplinske i električne energije koji nisu dijelovi kogeneracijskog procesa. Takva se proizvodnja može smatrati kogeneracijom visokog učinka pod uvjetom da zadovoljava kriterije učinkovitosti iz Aneksa III(a) i za kogeneracijske jedinice električne snage iznad 25MW, ako je njihova ukupna učinkovitost iznad 70%. Međutim, za izdavanje jamstva o porijeklu i za statističke svrhe specifikacije količine električne energije kogeneracije proizvedene u takvoj proizvodnji, određuju se prema Aneksu II.
3. Države članice koje koriste neku alternativnu metodologiju mogu do kraja 2010. godine definirati kogeneraciju kao kogeneraciju visokog učinka bez verificiranja da kogeneracijska proizvodnja zadovoljava kriterije iz Aneksa III(a), ako se na nacionalnoj razini dokaže da kogeneracijska proizvodnja identificirana takvom alternativnom metodom obračuna u prosjeku zadovoljava kriterije iz Aneksa III(a). Ako se jamstvo o porijeklu izdaje za takvu proizvodnju, učinkovitost kogeneracijske proizvodnje specificirana u jamstvu ne smije premašiti graničnu vrijednost kriterija iz Aneksa III(a) osim ako se obračunom iz Aneksa III ne pokaže drugačije. Međutim, za izdavanje jamstva o porijeklu i za statističke svrhe specifikacije količine električne energije kogeneracije proizvedene u takvoj proizvodnji, određuju se prema Aneksu II.

Članak 13

Revizija

1. Granične vrijednosti koje se koriste u izračunavanju električne energije iz kogeneracije iz Aneksa II(a) prilagođavaju se tehničkom napretku u skladu s postupkom iz članka 14(2).

¹⁸ OJ L 275, 25.10.2003, str. 32

2. Granične vrijednosti koje se koriste u izračunavanju učinkovitosti kogeneracijske proizvodnje i ušteda primarne energije iz Aneksa III(a) prilagođavaju se tehničkom napretku u skladu s postupkom iz članka 14(2).
3. Naputci za određivanje omjera električne i toplinske energije iz Aneksa II(d) prilagođavaju se prema tehničkom napretku u skladu s postupkom iz članka 14(2).

Članak 14

Postupak Odbora

1. Odbor pomaže Komisiji.
2. Tamo gdje se spominje ovaj stavak, primjenjuje se članak 5. i članak 7. Odluke 1999/468/EZ, uzimajući u obzir odredbe članka 8. iste.

Period utvrđen u članku 5(6) Odluke 1999/468/EZ utvrđuje se kao tromjesečni.
3. Odbor je obavezan usvojiti svoj Poslovnik.

Članak 15

Transpozicija

Države članice donose zakone, propise i administrativne propise koji su neophodni radi poštivanja Direktive najkasnije dvije godine od stupanja na snagu ove Direktive. O tome moraju izvjestiti Komisiju.

Kada države članice usvoje ove mjere, ove će sadržavati referencu na ovu Direktivu ili će se takva referenca navesti kod njihovog službenog objavljivanja. Države članice obavezne su utvrditi način navođenja ove reference.

Članak 16

Izmjene i dopune Direktive 92/42/EEZ

Članak 3(1) Direktive 92/42/EEZ dopunjaje se sljedećoj alinejom :

- kogeneracijske jedinice definirane u Direktivi 2004/8/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća od 11. veljače 2004. o unapređenju kogeneracije na temelju potrošnje korisne topline na unutrašnjem tržištu energije *

Članak 17

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu dna dan objavljivanja u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 18

Obraćanje

Ova Direktiva se obraća državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourg, 11. veljače 2004.

* OJ L 52, 21.2.2004, str. 50

Za Europski Parlament
Predsjednik
P. COX

za Vijeće
Predsjednik
M.McDOWELL

ANEKS I

Kogeneracijske tehnologije koje obuhvata ova Direktiva

- a) Plinske turbine kombiniranog ciklusa s rekuperacijom topline
- b) Parne protutlačne turbine
- c) Kondenzacijske turbine s oduzimanjem
- d) Parne turbine s rekuperacijom topline
- e) Strojevi s unutrašnjim izgaranjem
- f) Mikro turbine
- g) Stirlingovi strojevi
- h) Gorive čelije
- i) Parni strojevi
- j) Organski Rankineov ciklus (ORC)
- k) Sve druge vrste tehnologija ili izgaranja koje spadaju pod definiciju iz članka 3.

ANEKS II

Definicija električne energije iz kogeneracije

Vrijednosti koje se koriste za izračunavanje električne energije iz kogeneracije određuju se na temelju očekivanog i stvarnog rada određene jedinice u redovnim pogonskim uvjetima. Za mikro kogeneracijske jedinice, izračun se temelji na potvrđenim vrijednostima.

- a) Proizvodnja električne energije iz kogeneracije smatra se jednakom ukupnoj godišnjoj proizvodnji električne energije u danoj jedinici mjereno na pragu glavnih generatora
 - i. u kogeneracijskim jedinicama tipa (b), (d), (e), (f) (g) i (h) iz Aneksa i s ukupnom učinkovitošću od 75% na godišnjem nivou, i
 - ii. u kogeneracijskim jedinicama tipa (a) i (c) iz Aneksa i s ukupnom učinkovitošću od 80% na godišnjem nivou.
- b) U kogeneracijskim jedinicama ukupne godišnje učinkovitosti ispod vrijednosti iz stavka a(i) (kogeneracijske jedinice (b), (d), (e), (f) (g) i (h) iz Aneksa I), ili s ukupnom godišnjom učinkovitošću manjom od vrijednosti iz stavka a(ii) (kogeneracijske jedinice (a) i (c) iz Aneksa) I, kogeneracija se izračunava prema sljedećoj formuli:

$$E_{CHP} = H_{CHP} \cdot C$$

gdje je

- E_{CHP} – količina električne energije iz kogeneracije
 C – omjer električne i toplinske energije
 H_{CHP} - - količina korisne topline iz kogeneracije umanjena za svu toplinu proizvedenu u odvojenim kotlovima ili postupkom izuzimanjem pare iz parnih generatora ispred turbine

Obračun električne energije iz kogeneracije mora se temeljiti na stvarnom omjeru toplinske i električne energije. Ako je omjer toplinske i električne energije određene kogeneracijske jedinice nepoznat, mogu se, naročito u statističke svrhe, koristiti sljedeće zadane veličine za jedinice tipa (a), (b), (c), (d) i (e) iz Aneksa i pod uvjetom da je izračunata električna energija iz kogeneracije manja ili jednaka ukupnoj proizvodnji električne energije u danoj jedinici:

Vrsta jedinice	Zadani omjeri toplinske i električne energije, C
Plinska turina kombiniranog ciklusa s rekuperacijom topline	0,95
Parna protutlačna turbina	0,45
Kondenzacijske turbine s oduzimanjem	0,45
Plinska turbina s rekuperacijom topline	0,45
Stroj s unutrašnjim izgaranjem	0,75

Ako države članice uvedu zadane vrijednosti za omjer toplinske i električne energije za jedinice tipa (f), (g), (h), (i), (j) i (k) iz Aneksa I, takve zadane vrijednosti moraju biti objavljene i dostavljene Komisiji.

- c) Ako se udio energetskog sadržaja utrošenog goriva u kogeneracijskom postupku vrati u kemikalijama ili reciklira, može se odbiti od utroška goriva prije izračunavanja ukupne učinkovitosti iz stavaka (a) i (b).
- d) Države članice mogu odrediti omjer toplinske i električne energije kao omjer između električne energije i korisne topline pri kogeneracijskom pogonu na nižoj snazi koristeći operativne podatke odredene jedinice.
- e) Komisija utvrđuje u skladu s postupkom iz članka 14(2) detaljne naputke za provedbu i primjenu Aneksa II, uključujući i utvrđivanje omjera toplinske i električne energije.
- f) Države članice mogu prihvati druge periode izvještavanja osim jednogodišnjih u svrhu obračuna iz stavaka (a) i (b).

ANEKS III

Metodologija za utvrđivanje učinkovitosti kogeneracijske proizvodnje

Vrijednosti koje se koriste za izračunavanje učinkovitosti kogeneracijske proizvodnje i uštede primarne energije utvrđuje se na temelju očekivanog i stvarnog rada jedinice u normalnim pogonskim uvjetima.

a) Kogeneracija visokog učinka

U smislu ove Direktive kogeneracijska proizvodnja visokog učinka ispunjava sljedeće kriterije:

- Kogeneracijska proizvodnja iz kogeneracijskih jedinica daje uštede primarne energije izračunate prema točki (b) od najmanje 10% u odnosu na reference za odvojenu proizvodnju toplinske i električne energije;
- proizvodnja iz malih i mikro kogeneracijskih jedinica koja daje uštede primarne energije može se kvalificirati kao kogeneracija visokog učinka;

b) Izračunavanje ušteda primarne energije

Iznos ušteda primarne energije iz kogeneracijske proizvodnje kako je definira Aneks izračunava se po sljedećoj formuli:

$$PES = \left[1 - \frac{1}{\frac{CHP H\eta}{Ref H\eta} + \frac{CHP E\eta}{Ref E\eta}} \right] \times 100\%$$

gdje je

PES	– ušteda primarne energije
CHP H η	– toplinski učinak iz kogeneracijske proizvodnje definiran kao godišnja proizvodnja korisne topline podijeljena s utroškom goriva za proizvodnju ukupne korisne topline i električne energije iz kogeneracije.
Ref H η	– toplinski učinak reference za odvojenu proizvodnju topline
CHP E η	– učinak električne energije iz kogeneracijske proizvodnje definiran kao ukupna električna energija iz kogeneracije podijeljena utroškom goriva za proizvodnju ukupne topline i električne energije iz kogeneracije. Tamo gdje kogeneracijske jedinice proizvode mehaničku energiju, godišnja električna energija iz kogeneracije može se povećati dodatnim elementom koji predstavlja iznos električne energije koji je jednak iznosu mehaničke energije. Ovaj dodatni element nije osnova za pravo na dobivanje jamstva o porijeklu iz članka 5.
Ref E η	– učinak električne energije reference za odvojenu proizvodnju električne energije

c) Izračunavanje ušteda energije uz pomoć alternativnog obračuna iz članka 12(2)

Ako se uštede primarne energije za postupak izračunavaju u skladu s člankom 12(2), uštede primarne energije izračunavaju se prema formuli iz stavka (b) ovog Aneksa zamjenjujući

'CHP H η ' s 'H η ' i
'CHP E η ' s 'E η '

gdje:

'H η ' znači toplinski učinak u postupku , definiran kao godišnja proizvodnja topline podijeljena s utroškom goriva za proizvodnju ukupne topline i električne energije.

'E η ' znači učinak električne energije u postupku definiran kao godišnja proizvodnja električne energije podijeljena s s utroškom goriva za proizvodnju ukupne topline i električne energije. Tamo gdje kogeneracijska jedinica proizvodi mehaničku energiju godišnja električna energija iz kogeneracije može se uvećati dodatnim elementom koji predstavlja iznos električne energije koji je jednak iznosu mehaničke energije. Ovaj dodatni element nije osnova za pravo na dobivanje jamstva o porijeklu iz članka 5.

- d) Države članice mogu prihvati druge periode izvještavanja osim jednogodišnjih u svrhu obračuna iz stavaka (b) i (d) ovog Aneksa.
- e) Za mikro kogeneracijske jedinice obračun ušteda primarne energije može se temeljiti na potvrđenim podacima.

f) *Referentne vrijednosti učinkovitosti za odvojenu proizvodnju toplinske i električne energije*

Načela za određivanje referenci za odvojenu proizvodnju toplinske i električne energije iz članka 4(1) i u formuli danoj u stavku (b) ovog Aneksa utvrđuju pogonsku učinkovitost odvojene proizvodnje toplinske i električne energije koju bi kogeneracija trebala zamjeniti.

U izračunavanju referentnih vrijednosti učinkovitosti, primjenjuju se sljedeća načela:

1. Za kogeneracijske jedinice definirane u članku 3, usporedba s odvojenom proizvodnjom električne energije temelji se na načelu usporedbe sličnih kategorija goriva.
2. Svaka kogeneracijska jedinica se uspoređuje sa svojom najdostupnijom i ekonomski najučinkovitijom tehnologijom za odvojene proizvodnje toplinske i električne energije na tržištu u godini izgradnje kogeneracijske jedinice.
3. Referentne vrijednosti učinkovitosti za kogeneracijske jedinice starije od 10 godina fiksiraju se na referentne vrijednosti 10-godišnjih jedinica.
4. Referentne vrijednosti učinkovitosti za odvojenu proizvodnju električne energije i topline odražavaju klimatske razlike između država članica.

ANEKS IV

Kriteriji za analizu nacionalnih potencijala za kogeneraciju visokog učinka

- a)** Analiza nacionalnih potencijala iz članka 6. razmatra:
 - Vrstu goriva koji će se vjerovatno koristiti za realizaciju kogeneracijskih potencijala , uključujući konkretna razmatranja potencijala za povećanje korištenja obnovljivih izvora na nacionalnom tržištu toplinske energije putem kogeneracije
 - Vrstu kogeneracijskih tehnologija navedenih u Aneksu i koje će se vjerovatno koristiti za realizaciju nacionalnih potencijala
 - Vrstu odvojene proizvodnje toplinske i električne energije ili, tamo gdje je to moguće, mehaničke energije koju će kogeneracija visokog učinka vjerovatno zamijeniti,
 - Podjelu potencijala na modernizaciju postojećih i izgradnju novih kapaciteta.
- b)** Za svaku od tri kategorije iz točke a), analiza obuhvata odgovarajuće mehanizme za ocjenu ekonomske učinkovitosti - u smislu ušteda primarne energije - povećanog udjela kogeneracije visokog učinka u ukupnom assortimanu energetskih proizvoda na nacionalnom tržištu. Analiza ekonomske opravdanosti također uzima u obzir nacionalne obaveze prihvacute u kontekstu obaveza koje je Zajednica prihvatala u vezi s klimatskim promjenama na temelju Kyoto Protokola Okvirne konvencije UN o klimatskim promjenama.
 - Vrstu energetskih proizvoda koji će se vjerovatno koristiti u realizaciji kogeneracijskih potencijala, uključivo specifična razmatranja potencijala za povećanje upotrebe obnovljivih izvora na nacionalnim tržištima toplinske energije dobivene iz kogeneracije.
 - Vrstu kogeneracijske tehnologije kako su ove navedene u Aneksu I, a koje će se vjerovatno koristiti u realizaciji nacionalnih potencijala.
 - Vrstu odvojene proizvodnje toplinske i električne energije koju će kogeneracija visokog učinka vjerovatno zamijeniti.
 - Podjela potencijala na modernizaciju postojećih i izgradnju novih kapaciteta.
- c)** Analiza mora obuhvatiti i odgovarajuće mehanizme procjene ekonomičnosti – u pogledu uštede primarne energije – povećanja udjela kogeneracije visokog učinka u ukupnoj energetskog assortimanu na nacionalnom tržištu. Analiza ekonomičnosti mora uzeti u obzir nacionalne obaveze preuzete u kontekstu obaveza u pogledu klimatskih promjena koje je Zajednica preuzela na osnovu Protokola iz Kyoto Okvirne Konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama.
- d)** Analiza nacionalnih kogeneracijskih potencijala određuje potencijale u periodima do 2010, 2015, i 2020. godine te uključuje, tamo gdje je to moguće, odgovarajuće procjene troškova za svaki od ovih perioda.